



TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 8863

Tarih : 10.01.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Derinleşen ekonomik krizle birlikte yoksullaşma ve yoksunlaşma artarken eğitime erişim maliyeti katlanmaktadır. Üniversitelerde okuyan öğrenciler; ideallerine odaklanmak yerine daha ilk günden itibaren barınma, beslenme, ulaşım vb. sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Buna bağlı olarak büyük kentlerde üniversite okuma tercihlerinde ciddi bir azalış görülürken son yıllarda yüz binlerce öğrenci, kazandıkları halde üniversiteye kayıt yaptırmamışlardır. Dolayısıyla bunun sosyo-ekonomik sebeplerinin araştırılarak üniversite öğrencilerinin sorunlarının tespit edilmesi ve ekonomik kaygıların giderilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Gülcan KAÇMAZ SAYYİĞİT

Van Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de süregelen ekonomik krizin etkileri günden güne yaşamın her alanında hissedilmektedir. Her gün artan enflasyonla alım gücü zayıflarken yükselen döviz kuruyla birlikte yaşam maliyeti de yükselmektedir. Güncel asgari ücret 17 bin 2 TL olurken gıda harcamasının yanında kira, elektrik, su, yakıt, giyim, sağlık ve eğitim gibi temel ihtiyaçlar baz alındığında milyonlarca yurttaşın yoksulluk sınırı altında yaşadığı görülmektedir. Siyasi iktidarın politik tercihleriyle derinleşen ekonomik krizin en derin yaşandığı yerlerden bir tanesi de üniversitelerdir. Çünkü üniversite öğrencileri; okumaya gittikleri kentlerde barınmadan beslenmeye, eğitim materyallerinden sosyal yaşama değin çok ciddi zorluklarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Özellikle anaokulundan üniversiteye kadar eğitimin piyasalaştırılmasıyla nitelikli yüksek öğrenim de adeta bir lüks haline gelmiştir.

Her yıl üniversiteye yerleşen yüz binlerce öğrenci; günlük zaruri ihtiyaçlarını gideremediği için eğitime de odaklanma sorunu yaşamaktadır. Dar gelirli aileler de kendi geçimleriyle uğraşırken büyük kentlerde üniversite okuyan çocuklarının eğitim masraflarını giderememektedirler. Bu sebeple öğrencilerin kaliteli eğitim alabilecekleri üniversiteleri dahi ekonomik sıkıntılardan dolayı bıraktığına şahit olunmaktadır. Yükseköğretim Kalite Kurulu’nun Gösterge Değerleri Raporu’na bakıldığında da 2021 ve 2022’de 728 bini aşkın öğrencinin üniversiteyi bıraktığı görülmektedir. Söz konusu raporda en çok terkin olduğu ilk beş üniversitenin, büyük kentlerde bulunan üniversiteler olması; öğrencilerin geçinememe sorunu yaşadığını ortaya koymaktadır. Aynı şekilde YÖK verileri baz alındığında, büyük kentleri tercih eden öğrenci sayısında ciddi düşüş olmuştur. 2023 yılı verilerine göre İstanbul’da bulunan üniversiteleri tercih eden öğrenci sayısında 798 bin azalma olurken bu sayı üniversite kenti olarak bilinen Eskişehir’de 99 bin civarındadır.

Yine Millî Eğitim Bakanlığının açıkladığı verilerde, son beş yılda üniversiteyi kazandığı halde kayıt yaptırmayan öğrenci sayısı 518 bin 549 olmuştur. Bu süre zarfında eğitimini donduran öğrenci sayısı ise 268 bin 714’tür. Bu tablo, tek başına her ile bir üniversite yapılmasının bir anlam ifade etmediğini, eğitime erişimin bir lükse dönüşmeye başladığını göstermektedir. Çünkü büyük kentlerde barınma, beslenme ve ulaşım maliyetleri karşılanamaz noktaya erişirken gençler, nitelikli eğitim alabileceklerini düşündükleri üniversitelerde eğitim görmekten bile feragat etmek zorunda kalmaktadırlar. Ekonomik sıkıntılar, öğrencilerin psikolojisini de etkilerken sadece son üç ayda birçok öğrencinin intihar haberi basına yansımıştır. Bunlardan biri olan Eskişehir Anadolu Üniversitesi öğrencisi 21 yaşındaki Resul Alan, geride “Üzerimdeki banka borçlarından pek kimsenin haberi yok” notunu bırakarak canına kıymıştır.

Üniversite öğrencileri, ekonomik sorunları aşarak mezun olduklarında da uzun süreli işsizlikle yüz yüze kalırken açlık sınırının altında yaşamaktadırlar. Öyle ki ödenemeyen KYK öğrenim kredileri katlanırken borcunu ödeyemeyen öğrenci sayısı milyonlarla, icralık olanlar ise yüz binlerle ifade edilmektedir. Yine MEB tarafından yurtdışına gönderilen bursiyerler de döviz üzerinden borçlandırılırken bugün kur farkından dolayı çok ciddi mağduriyet yaşadıkları için “sabit kur” çağrısı yapan öğrencilerimiz de bulunmaktadır. Üniversite öğrencileri maruz kaldıkları bütün zorluklara karşı açıklama yapmak istediklerinde, protesto haklarını kullandıklarında ise üniversite yönetimleri tarafından en temel hakları “güvenlik ortamını bozmaya yönelik bir faaliyet” olarak lanse edilmekte, öğrencilerin en doğal talepleri görünmez kılınmaktadır.

Sonuç itibariyle eğitim hakkının herkes için eğit ve ulaşılabilir olduğu bir sistemin inşa edilmesi için kamusal, parasız ve bilimsel eğitim olanaklarının yaratılması gerekmektedir. Bu amaçla öğrencilerin beslenme, barınma, ulaşım ve eğitim materyalleri vb. ihtiyaçları belirlenerek sosyal devlet ilkeleri doğrultusunda adımlar atılmalıdır. Üniversite đrencilerinin sermaye ve siyasi baskı görmeyeceği, özgürce kendini ifade edebilecekleri bir ortamda okuyabilecekleri ve ekonomik sorunların altında ezilmeyeceği koşulların sağlanması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin devreye girerek bir araştırma komisyonu kurması gerekmektedir.

1	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
2	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	KARS	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5			
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	KAMUZAN TANHAN	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	